

Sociologie

Perspectiva sociologică asupra societății. Metodologia cercetării sociologice

- Specificul cunoașterii sociologice. Metode, tehnici, procedee, instrumente ale investigației sociologice

Societatea și viața socială

- Structura socială
 - Status și rol
 - Grupuri sociale; grupuri mici
 - Instituții și organizații sociale
 - Familia, școala, biserica, statul, partidele politice, ONG-urile
- Socializarea
 - Rolul socializării
 - Stadiile socializării (primară, secundară, resocializarea)

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM**

PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

SOCIOLOGIE

CLASA A XI-A

Filiera teoretică, profil umanist, specializările: științe sociale, filologie

Filiera vocațională, profil militar MAI, specializarea științe sociale

Aprobat prin ordinul ministrului

Nr. 32 52/ 13.02.2006

NOTĂ DE PREZENTARE

În conformitate cu planurile-cadru de învățământ pentru ciclul superior al liceului, aprobate prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5718/ 232.12.2005, disciplina *Sociologie* beneficiază, la clasa a XI-a, de următorul buget de timp:

- 1 oră/săptămână la filiera teoretică, profilul uman (specializarea filologie);
- 2 ore/săptămână la:
 - filiera teoretică, profilul umanist (specializarea științe sociale);
 - filiera vocațională, profilul militar (Licee ale Ministerului Administrației și Internelor), specializarea științe sociale.

Curriculumul pentru disciplina *Sociologie* răspunde cerințelor formulate în textul Legii învățământului, referitoare la idealul educațional și la finalitățile învățământului.

Demersurile propuse prin actualul curriculum sunt concordante, de asemenea, cu spiritul și cu recomandările cuprinse în:

- **Planul de lucru pentru implementarea obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa pentru perioada 2001 – 2010**, ratificat de Consiliul Europei (Barcelona, 2002);
- **Declarația Miniștrilor Europeni ai Educației și Formării Profesionale și a Comisiei Europene, adoptată la Copenhaga, 29-30 noiembrie 2002, privind întărirea cooperării europene în domeniul formării profesionale – „Declarația de la Copenhaga”.**

Locul acestei discipline în liceu este justificat de nevoia de a studia problematica vieții și organizării sociale, astfel încât elevii :

- să își formeze propriul sistem de valori prin cunoașterea și raportarea la valorile sociale;
- să înțeleagă organizarea și funcționarea societății, să internalizeze valorile democrației, fapt care le va permite o inserție activă și responsabilă în viața socială.

Aceste finalități sunt realizate prin intermediul următoarelor dimensiuni ale *Sociologiei*, ca disciplină:

- **dimensiunea explicativ-informativă**, vizând însușirea cunoștințelor despre societate și viața socială;
- **dimensiunea normativă**, referitoare la însușirea unor norme a căror respectare asigură ordinea și coeziunea socială;
- **dimensiunea interogativ-reflexivă și valorizatoare**, care are în vedere dezvoltarea competențelor specifice gândirii critice;
- **dimensiunea practică**, urmărind depășirea simțului comun în perceperea realității sociale și pătrunderea în universul cunoașterii științifice, printr-un aparat conceptual specific și printr-o metodologie proprie, asigurându-se astfel întemeierea rațională a deciziilor și comportamentelor.

Structura curriculumului include următoarele componente:

- Competențe generale
- Valori și atitudini
- Competențe specifice și unități de conținut
- Sugestii metodologice.

Conținuturile nemarcate prin asterisc (*) și corp de literă cursiv se adresează claselor ai căror elevi studiază disciplina *Sociologie* în 1 oră/săptămână.

Pentru clasele ai căror elevi studiază disciplina *Sociologie* în 2 ore/săptămână se adaugă conținuturile marcate prin asterisc (*) și corp de literă cursiv.

Elementele de noutate sunt legate de următoarele aspecte:

- orientarea către latura pragmatică a aplicării curriculumului: corelarea dintre unitățile de conținut și competențele specifice permite profesorului să realizeze conexiunea explicită între ceea ce se învață și scopul pentru care se învață; corelația propusă are în vedere posibilitatea ca o anumită competență specifică să poată fi atinsă prin diferite unități de conținut, neexistând o corespondență biunivocă între acestea;
- recomandarea unor valori și atitudini care să completeze dimensiunea cognitivă a învățării cu cea afectiv-atitudinală și morală, din perspectiva finalităților educației, dar și a disciplinei *Sociologie*;
- includerea unor sugestii metodologice care să orienteze spre modalități didactice concrete de utilizare a curriculumului în proiectarea și realizarea activităților de predare-învățare-evaluare.

Programa se adresează atât profesorilor, cât și autorilor de manuale. Lectura integrală a programei este absolut necesară înaintea proiectării unităților de învățare.

Programa este concepută astfel încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor. Profesorii și autorii de manuale își pot concentra atenția în mod diferit asupra activităților de învățare și asupra practicilor didactice. Diversitatea situațiilor concrete face posibilă și necesară o diversitate de soluții didactice. Din această perspectivă, propunerile programei nu trebuie privite ca rețetare inflexibile. Echilibrul între diferite abordări și soluții trebuie să fie rezultatul proiectării didactice personale și al cooperării cu elevii fiecărei clase în parte.

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea conceptelor specifice științelor sociale pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața reală
2. Aplicarea cunoștințelor specifice științelor sociale în rezolvarea unor situații-problemă, precum și în analiza posibilităților personale de dezvoltare
3. Cooperarea cu ceilalți în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, în cadrul diferitelor grupuri
4. Manifestarea unui comportament social activ și responsabil, adecvat unei lumi în schimbare
5. Participarea la luarea deciziilor și la rezolvarea problemelor comunității

VALORI ȘI ATITUDINI

Competențele generale și specifice pe care trebuie să le formeze procesul de predare-învățare a *Sociologiei* se bazează pe și promovează următoarele valori și atitudini:

- Spirit de observație și interes pentru cunoașterea obiectivă de tip sociologic
- Disponibilitate pentru dialog și relaționare pozitivă cu ceilalți
- Conștientizarea identității personale și valorizarea pozitivă a diferențelor
- Spirit critic, solidaritate și asumarea responsabilității faptelor personale
- Acceptarea diversității și toleranță.

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI¹

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1.1. Identificarea metodelor, tehnicilor, procedeelelor și instrumentelor de investigare sociologică, aplicabile în diferite contexte</p> <p>2.1. Elaborarea unor instrumente de lucru (chestionare, fișe de observație, ghid de interviu)</p> <p>2.2. Explicarea fenomenelor și proceselor sociale pe baza analizei și interpretării datelor obținute prin investigația sociologică</p> <p>2.3. Proiectarea și interpretarea rezultatelor unei cercetări sociologice</p>	<p>Perspectiva sociologică asupra societății. Metodologia cercetării sociologice</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Specificul cunoașterii sociologice. Metode, tehnici, procedee, instrumente ale investigației sociologice ▪ <i>*Etapile investigației sociologice</i>
<p>1.2. Identificarea rolului sociologiei în analiza faptelor, fenomenelor și a proceselor sociale</p> <p>2.4. Utilizarea unor instrumente specifice sociologiei pentru analiza vieții sociale</p> <p>2.5. Analizarea procesului socializării și a rolului unor agenți de socializare – familia, mass-media, instituții educaționale, grupuri – în realizarea socializării</p> <p>2.6. Caracterizarea individului în multiplele lui ipostaze: membru al unei familii, al unui grup social (de prieteni, colegi ș.a.)</p> <p>3.1. Utilizarea instrumentelor de cercetare sociologică în rezolvarea unor sarcini de lucru prin cooperare cu ceilalți</p> <p>4.1. Argumentarea necesității ordinii și controlului social pentru funcționarea normală a unei societăți</p> <p>4.2. Analizarea unor comportamente prin raportare la valori dezirabile</p> <p>4.3. Analizarea unor comportamente antisociale: corupția, infraționalitatea ș.a.</p> <p>5.1. Determinarea unor tendințe de evoluție a unor probleme sociale din comunitate (discriminarea, infraționalitatea, conflicte sociale)</p> <p>5.2. Proiectarea unui comportament prosocial impus de relația status-rol</p>	<p>Societatea și viața socială</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Structura socială <ul style="list-style-type: none"> - Status și rol - Relații sociale - Grupuri sociale; grupuri mici - <i>*Stratificarea socială (stratificarea în societățile tradiționale, industriale și postindustriale)</i> ▪ Instituții și organizații sociale <ul style="list-style-type: none"> - Familia, școala, biserica, statul, partidele politice, ONG-urile ▪ Socializarea <ul style="list-style-type: none"> - Rolul socializării - Stadiile socializării (primară, secundară, resocializarea) - <i>*Agenți de socializare (familia, școala, grupul, mass-media)</i> ▪ Probleme sociale (discriminarea, infraționalitatea, conflictele sociale, corupția, sărăcia) ▪ <i>*Ordine și control social</i> ▪ <i>*Schimbare socială</i>

¹ Conținuturile marcate prin asterisc (*) și corp de literă cursiv sunt obligatorii numai pentru specializarea științe sociale, din cadrul filierelor teoretică și vocațională, unde disciplina *Sociologie* are alocate, în planurile-cadru corespunzătoare, câte 2 ore/ săptămână.

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum este un instrument de lucru care se adresează profesorilor care predau disciplina *Sociologie*. Acesta a fost conceput în așa fel încât să permită profesorului:

- să orienteze elevii în investigarea societății și vieții sociale prin utilizarea unor instrumente și tehnici specifice *Sociologiei*;
- să-și orienteze propria activitate pentru formarea la elevi a competențelor specifice domeniului *Sociologiei*;
- să-și manifeste creativitatea didactică și să adecveze demersurile didactice la particularitățile elevilor cu care acesta lucrează.

Sugestiile metodologice au în vedere deplasarea semnificativă de accent realizată prin programă de pe conținuturi pe competențe.

Unitățile de conținut sunt prezentate într-o ordine care nu este obligatorie.

Pentru accentuarea caracterului practic-aplicativ al disciplinei se va face apel la:

- experiența de viață a elevilor;
- exemple din societatea românească.

Considerarea elevului ca subiect al activității instructiv-educative și orientarea acesteia înspre formarea competențelor specifice presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile, printre care:

- utilizarea unor metode active (de exemplu, învățarea prin descoperire, învățarea problematizată, învățarea prin cooperare, simularea, jocul de roluri), care pot contribui la formarea capacității de comunicare, de manifestare a spiritului critic, tolerant, la exprimarea liberă și argumentată a propriei opinii;
- exersarea lucrului în echipă în proiectarea unei cercetări, în elaborarea eșantionului, analiza, prelucrarea și implementarea rezultatelor;
- realizarea unor observații, studii de caz, micro-anchete, sondaje de opinie în care elevii să elaboreze și să aplice instrumentele specifice de cunoaștere sociologică;
- operarea cu diferite alternative explicative în interpretarea unor fapte, fenomene, procese sociale;
- formularea unor ipoteze de cercetare sociologică, formarea deprinderii de a sesiza posibile corelații între variabile, educarea spiritului de observație.

Metodologia cercetării sociologice este o unitate de conținut distinctă, cu propriile competențe specifice și secvențe de conținut, dar care trebuie aplicată la fiecare unitate de conținut, ținându-se cont de specificul problemelor tratate.

Profesorii și autorii de manuale vor avea în vedere cel puțin următoarele metode, tehnici: observația, monografia, ancheta pe bază de chestionar, interviul, sondajul de opinie. Autorii de manuale au libertatea să opteze pentru metodele, tehnicile și instrumentele de investigare cele mai semnificative, astfel încât să faciliteze cunoașterea vieții sociale și să formeze comportamente adecvate diverselor contexte situaționale.

Grupul de lucru pentru Curriculum:

prof. Eugen STOICA	Inspector general – Ministerul Educației și Cercetării
prof. Angela TEȘILEANU	Expert C.N.C., Grupul Școlar “Nichita Stănescu”, București
prof. Elena BĂLAN	Școala Superioară Comercială “N. Kretzulescu”, București
prof. Dorina CHIRIȚESCU	Colegiul Național Sf. Sava, București
prof. dr. Mihai NĂZDRĂVAN	Liceul Teoretic Tudor Vladimirescu, București
prof. Florina OȚET	Colegiul Național “Andrei Șaguna”, Brașov
prof. dr. Sorin SPINEANU- DOBROTĂ	Inspector de specialitate – S.N.E.E.